

27. ТЕМА БАТЬКІВЩИНИ У ТВОРЧОСТІ ШЕВЧЕНКА

Тетяна Павлова

Національний університет харчових технологій

Вступ. Творчість великого Кобзаря неосяжна та різноманітна, а сам він був основоположником нової української літератури. Слово його було ознакою національного відродження, утвердження української нації, її надією на кращі часи. Служінню рідній Україні Шевченко присвятив своє палке слово, щире серце, навіть своє життя. Вся його творчість пройнята палкою любов'ю до Батьківщини, до рідного народу. Не одне покоління вчилося у Тараса любити рідний край, служити йому, боротися за свою свободу.

Мега роботи. Висвітлити значення творчості Шевченка в українській літературі, ставлення його до батьківщини.

Виклад основних результатів дослідження. Літературні проблеми для Тараса Шевченка не були відчуженою, «панською» справою, він ще хлопчиком списував «у бур'янах» Сковороду та «три царіє со дари...», також Шевченко був органічно пов'язаний зі споконвічними традиціями книжного українського слова. На думку дослідників літератури європейського, зокрема українського, романтизму, існує площина безпосереднього перетину поетичних світів Байрона й Шевченка. Так, естетичний ідеал Байрона, що досягнув ідею народності через знайомство з життям екзотичних для нього регіонів Східної Європи, сформувався на матеріалі не тільки внутрішньо, а й безпосередньо близькому Шевченкові — досить згадати поему «Мазепа». Ця тема ще чекає на дослідників.

Тема батьківщини, зокрема, виступає в українській ментальності як прояв споконвічного національного архетипу, і дії героя набувають змістовності та навіть сакралізуються лише тоді, коли герой діє не в ім'я ствердження свавільного «я», «буйства», а в ім'я народу. М. Борецький слушно зазначає: «Український романтизм розвивався в руслі національно-визвольного руху. Він був звернений до героїчного минулого українського народу, до його національно-визвольних змагань. Він поетизував Запорізьку Січ, гетьманів, народних вождів, минуле України, її народ, що виборював долю. Історія України та її народ — основні теми українського романтизму».

Власне кажучи, у поняття боротьби за національно-визвольну ідею і Байрон, і Шевченко вкладали певний ідеалізуючий момент. У Шевченка, зокрема, йшлося про прийдешнє, про перспективу остаточного вивільнення народу з тенет рабства і темноти:

... на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі [1, с.539].

Шевченкові небайдужі були ті національні суперечності в минулому й сучасності, які призводили до приниження українства. Саме тому романтизація кривавої помсти була для Шевченка єдиним способом привернути увагу до українського страждання, підкреслити ту безодню лиха, у яку було кинуте цілий великий народ зі славним минулим. Для поета власна доля, особисте щастя було у долі і щасті рідного краю. Перебуваючи у казематах Петропавлівської фортеці, очікуючи на вирок, поет турбується не про своє майбутнє, він пише про свою любов до України:

Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині
Однаковісінько мені [1, 240].

Справжній патріотизм включає і любов до рідної мови. Тому поет так любив рідне слово, що було його зброєю в нерівній боротьбі з ворогами народу. Любячи рідну мову, розвиваючи, творячи її, Шевченко плекав надію на краще для свого народу, своєї культури, свого суспільства.

Висновки. У служінні Батьківщині, народу поет вбачає сенс життя. Він гнівно засуджує тих, хто живе тільки для себе, хто за облудливими словами про любов до простого люду ховає своє хижацьке єство. Шевченко закликає порвати кайдани, повалити самодержавство, визволити народ із неволі. У своїх творах він зображує трагічне становище покріпаченого селянства («Сон», «Якби ви знали, паничі», «І виріс я на чужині», «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм.» та ін.).

Великий поет мріяв про всенародне повстання, яке повалить самодержавний лад. І бачив у своїй уяві нове суспільство, у якому житимуть вільні і щасливі люди. Любов і віра у світле майбуття українського народу допомагали Шевченкові вистояти, перенести злигодні й поневіряння. Минуло багато часу, але поезії великого Кобзаря й зараз дивують, зачаровують сучасників, вчать відданості країні й безмірної синівської любові до матері-України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шевченко Т.Г. Кобзар / Т.Г. Шевченко. — К.: Рад. шк., 1986. — 2-ге видання. — 608 с.

2. Київська міська бібліотека. «Любов до рідного краю в творах Т. Шевченка»

// Режим доступу:

<http://lib.misto.kiev.ua/UKR/TVIR/SHEVCHENKO/shevchenko12.txt>